

**Георги Лозанов за ВИП Брадър: Помага за самопознанието ни
Мария Илиева е дама, чудя й се за дуета с Криско**

Диляна ДИМИТРОВА

"СЕМ не е КАТ, не ходим с „кочана в джоба“, казва председателят на Съвета за електронни медии Георги Лозанов.

Защо председателят на СЕМ Георги Лозанов мълчи, когато в най-гледаното време от ВИП Брадър ваят цинизми, попита чрез „Площад Славейков“ сценаристката и писателка Милена Фучеджиева. Защо Съветът за електронни медии не санкционира Нова телевизия за риалити формата?

Потърсихме Георги Лозанов, за да отговори не само на нейните въпроси, а и въобще нужно ли е присъствието на подобно шоу в българския ефир, не нанася ли твърде много щети на обществото. Интересно е и друго – защо СЕМ участва в рекламната кампания на една хип-хоп песен, излъчвана без задръжки от най-влиятелните телевизии у нас в централно време и дори в новините.

- Г-н Лозанов, как ще реагира СЕМ на цинизмите, с които изобилства настоящият сезон на ВИП Брадър?

- Ще реагира, не се тревожете. Биг Брадър наистина е рисков формат, често на границите на Закона за радиото и телевизията, поради което е обект на засилено внимание от страна на мониторинга на СЕМ. Ако се констатират нарушения, те ще доведат до санкции за Нова тв. Искам обаче специално да отбележа, че това не става автоматично, СЕМ не е КАТ и не си ходим с „кочана в джоба“. Системата за надзор е двустепенна, за да се задвижи, нашите инспектори, независимо от членовете на съвета, по собствена съвест и воля трябва да съставят акт. После медиата има право да възрази срещу него и едва накрая ние на заседание преценяваме, както основанията на акта, така и на възражението и решаваме дали да се издаде наказателно постановление и какъв да бъде размерът на глобата.

- Каква глоба медийният регулатор би могъл на наложи за целия сезон на шоуто?

- Не може за целия сезон, а само за конкретно нарушение, като установяването му не е въпрос на някакво импресионистично чувство за нередност, а на детайлно изложени мотиви кое точно с какво точно коя точно разпоредба на закона нарушава.

- Съответна ли е глобата спрямо приходите от риалити формата?

- Размерът на глобите не зависи от приходите на медиата, той е фиксиран в закона – от 3000 до 15 000 лева, а ако е заплашено физическото, психическото или моралното здраве на децата, става от 15 000 до 30 000 лева.

- Достатъчна ли е според вас една парична санкция, с която ще бъде наказана медиата?

- Първо, не е задължително санкцията да бъде една, а по една за всяко констатирано нарушение. И второ, паричната санкция сама по себе си никога не е достатъчна, важна е и степента на обществена нетърпимост, с която и регулацията повече или по-малко се съобразява. Така, например, един от предишните сезони – Биг Брадър Фемили, предизвика много остри реакции, особено от страна на организации за закрила на

децата и именно тогава законодателят завиши драстично глобите за съдържание, което ги заплашва. Този сезон обаче, ако съдя по сигналите до СЕМ и по коментари в медиите, минава далеч по-кратко.

- Възможно ли е да бъде наложена забрана върху излъчването на това шоу?

- Не е възможно, защото това би било типична цензура, каквато законът дефинитивно не допуска. Пък и не знам дали е нужно, форматът Биг Брадър е със световна популярност и извън конкретни нарушения, за които е предвидено как да бъдат санкционирани, той помага в самопознанието на обществото.

- Не насърчава ли ВИП Брадър участниците към психическо насилие един към друг, травмите от които вероятно се налага да бъдат лекувани?

- Несъмнено влизането в Къщата е екстремно преживяване и който се съгласи да го направи, трябва, като във всяко състезание, да прояви сила на характера, далеч над тази, необходима в ежедневието. И аз като попадна на боксьори по телевизията не мога да разбера защо, насърчавани от треньорите и публиката, си причиняват болка, но не мисля, че боксът трябва да се забрани. А и да мисля, какво от това?

- Как приемате принудата, в която са поставени участниците в шоуто, да разкриват най-болезнените си травми срещу пари?

- Там е работата, че няма принуда, участието е доброволно, а често и силно желано. Знаем дори такива, които са искали да влязат в Къщата, но не са били приети и после са станали сърдити съдници на формата. Действително, Биг Брадър изисква отпадането на личната неприкосновеност, но тя е човешко право. А всяко право включва в себе си и правото доброволно да се откажеш от него, иначе би било задължение. Има само едно право, от което нямаш право да се откажеш, и то е правото на живот.

- Допустими ли са според вас манипулациите в шоуто, които имат за цел насилие над личността?

- От моя гледна точка не, но е доста субективно какво ще наречем манипулация с цел насилие на личността. Така или иначе, това не е въпрос на регулация, а е оставено на въображението и морала на сценаристите. И ако те го прекалят, обществото неминуемо ще се надигне, какъвто случай вече припомним.

- Как оценявате щетата, която нанася ВИП Брадър върху ценностите на обществото? Не смъква ли твърде много шоуто нивото на чувствителност и реакция у българите към вулгарното общуване, липсата на уважение към достойнството, мълчанието на обществото към сексуалното насилие над жени?

- Вижте, телевизията не е Достоевски, но и при нея комуникацията не е еднозначна. Ако допуснеш нещо на екран, това не значи непременно, че го оневиняваш, можеш и да караш зрителя да се пита „Как е възможно?“ и да е доволен, че той не е такъв. Още повече, че ние непрестанно обсъждаме недъзите на публичния живот, но частният не по-малко е обитаван от демони, включително и частният живот на публичните лица. Ако свалим от него закрилата на личната неприкосновеност, може „да ни се уплаши окото“ от това, което се случва зад стените на дома, от насилието между близки хора, от мачизъм, разврат и цинизъм. Въпросът е, когато изпитваме ценностен гняв, дали той е провокиран от реалитата или от реалността, която те пресъздават.

- Разкритията на сексуално насилие над няколко жени в шоуто не трябва ли да предизвикат реакцията на съдебната власт?

- Вероятно трябва, медиите неведнъж, търсено или покрай другото, са набавяли материал на правоохранителните органи.

- Защо СЕМ не реагира още при първото излъчване на песента „Видимо доволни” на Криско и Мария Илиева в предаването „Денсинг старс” по Нова телевизия? Не беше ли излъчена песен с вулгарно съдържание в часови пояс, в който това не е позволено?

- СЕМ не просто реагира, а влезе в описаната по-горе законова процедура, която изисква време, включително и за да се идентифицират всички програми, в които песента присъства. Предвиденият в закона срок е до три месеца. Друг въпрос е, че от тази наша рутинна проверка бе направена лятна медийна бомба и на никого не му беше особено интересно да слуша, че СЕМ нито може, нито иска да спре Криско и Мария Илиева. Мисля, че Мария е истинска дама в българската музика и хем ѝ се радвам, хем ѝ се чудя.

- Защо не бе санкционирана и Би Ти Ви, когато излъчи репортаж за евентуалната забрана на песента, в който вие бяхте интервюиран – в репортажа всъщност песента отново бе излъчена в непозволен за цинизми часови пояс? Това се повтори и преди броени дни в нов репортаж за песента, ще реагира ли СЕМ?

- Това вече би било излишна строгост. Когато цитираш нещо, за да го обсъждаш критически, то се появява в друг контекст, което променя посланието му. В нашата регулация, за разлика от САЩ, да речем, няма сами по себе си забранени думи, въпросът е какво казваш с тях.

- Коя е медията, понесла най-много санкции от СЕМ в последните 5 години и защо?

- Най-големите телевизии имат най-много санкции, тъй като поемат риска да грешат, за да се развиват. Тук, макар и на съвсем различно основание, трябва да прибавя и телевизии като „Алфа” и СКАТ, обвързани с политически сили, чиято идеология лесно ги извежда на терена на враждебната реч.

- Има ли ефект от глобите от СЕМ, помогнаха ли за намаляването на вулгарното съдържание в медиите?

- Естествено – и глобите, и въобще регулацията. Това се вижда с „просто око”, когато електронните се сравнят с нерегулираните медии, с пресата, особено жълтата, или с необятните хейтърски полета в интернет.